

Likabehandlingsplan

mot diskriminering och
kränkande behandling

Läsår 2017-2018

Innehåll

INLEDNING.....	1
Mål.....	1
LAGAR.....	1
Diskrimineringslagen.....	1
Skollagen.....	2
ANSVAR.....	2
Rektor.....	2
Personal.....	2
Elev.....	3
ORGANISATION.....	3
UTVÄRDERING OCH REVIDERING.....	3
DEFINITIONER.....	3
Diskriminering.....	3
Trakasserier.....	3
Kränkning.....	3
ÅTGÄRDER VID DISKRIMINERING, TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING.....	4
Förebyggande arbete.....	5
Åtgärder när elev kränker elev.....	6
Åtgärder när personal kränker elev.....	7
GENOMFÖRT VÄRDEGRUNDSARBETE/FÖREBYGGANDE ARBETE UNDER LÄSÅR 2016/2017.....	7
Enkät riktad till alla elever.....	8
Vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå.....	8
Särskild utbildning för vuxna (särvox).....	9
Utbildning i svenska för invandrare (sfi).....	9
Djupintervjuer.....	9
Vuxenutbildning på grundläggande nivå.....	10
Vuxenutbildning på gymnasial nivå.....	10
Yrkesvuxenutbildning inom vård och omsorg.....	11
Särskild utbildning för vuxna (Särvox).....	12
Utbildning i svenska för invandrare (sfi).....	13
Elevdemokratiträff.....	14
Slutsatser av kartläggningen.....	14
PLANERAT VÄRDEGRUNDSARBETE/FÖREBYGGANDE ARBETE UNDER LÄSÅR 2017/2018.....	16

Värdegrundsgrupp.....	16
Likabehandlingsplanen och personalen	16
Utbildning personal	17
Kartläggning.....	17

INLEDNING

Varje skola är enligt lag skyldig att upprätta en årlig plan för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever.

I likabehandlingsplanen ska det tydligt framgå vilka åtgärder som vidtas på skolan vid kränkingsärenden mellan elever men också mellan personal och elev. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolan ska årligen genomföra en kartläggning av hur situationen på skolan ser ut när det gäller likabehandling. Upptäcks riskfaktorer när det gäller diskriminering eller kränkningar ska förebyggande arbete kring detta startas. Skolan ska även aktivt delta i det dagliga arbetet för att främja respekten för alla människors lika värde.

Vuxenutbildningen i Härryda kommun är en arbetsplats för såväl elever som personal. Ingen individ ska behöva känna sig kränkt på något sätt eller diskriminerad på grund av kön, etnisk tillhörighet, ålder, religion, annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Mål

- Att Vuxenutbildningen i Härryda är fritt från diskriminering, trakasserier och kränkningar
- Att varje individ skall känna sig trygg, respekterad och uppmärksam i skolan
- Att alla elever och all personal har god kännedom om värdegrundsfrågor och arbetar aktivt efter likabehandlingsplanen

LAGAR

Till stöd för arbetet gäller skollagen (2010:800) och diskrimineringslagen (2008:567). Enligt dessa lagar är skolan skyldig att förebygga, utreda och vidta åtgärder för att stoppa trakasserier och annan kränkande behandling. Förbudet gäller både enstaka och upprepade kränkningar. Dessa åtgärder ska sedan utvärderas. Denna plans syfte är att ge stöd i det arbetet, inte att föreskriva ett exakt handlingsätt.

Diskrimineringslagen

I diskrimineringslagen framgår följande:

Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. (1 kap 1§ Diskrimineringslag 2008:567)

Skollagen

I skollagen framgår följande:

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.
(1 kap 4§ Skollag 2010:800)

Den nya skollagen har skärpt kraven på skyldigheten att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling. Det har tillkommit bestämmelser om anmälningsplikt för rektor, lärare och övrig personal, samt krav på att huvudmannen skyndsamt ska utreda anmälan och i förekommande fall vidta åtgärder:

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).
(6 kap 10§ Skollag 2010:800)

ANSVAR

Rektor

Rektor har det yttersta ansvaret för att diskriminering, trakasserier och kränkande behandling förebyggs och stoppas. Rektor ansvarar för att likabehandlingsplanen följs och att elever och personal är väl informerade och arbetar aktivt efter den. Rektor ansvarar också för att en regelbunden kartläggning genomförs av verksamheten och miljön så att förebyggande arbete kan vidtas när riskfaktorer upptäcks. Rektor håller sig informerad och håller arbetet levande genom att återkommande ställa frågor i enskilda samtal/medarbetarsamtal om de psykosociala förhållandena bland personal och elever.

Personal

All personal på skolan är skyldig att uppmärksamma, ingripa mot och till rektor anmäla alla former av kränkande behandling.

Elev

Eleven bör om det är möjligt själv försöka förhindra kränkningar. Om eleven inte vågar eller kan reagera direkt på trakasserier eller kränkande behandling mot sig själv eller andra ska hen berätta för någon personal på skolan om det inträffade.

ORGANISATION

Varje arbetslag måste hitta former för hur innehållet i planen går igenom med eleverna och implementeras i verksamheten. För vissa kan kursintroduktionen vara ett bra tillfälle, för andra kan planen tas upp inom ramen för en kurs. En förenklad version av planen har också tagits fram.

UTVÄRDERING OCH REVIDERING

Utvärdering och revidering av skolans likabehandlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling sker varje vår under perioden april-juni. Ansvarig är skolledningen.

DEFINITIONER

Diskriminering

De sju diskrimineringsgrunderna är: kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, ålder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck.

Diskriminering är ett övergripande begrepp för när en person eller organisation med makt missgynnar individer eller grupper av individer. Detta skulle exempelvis kunna vara att personal eller skolan som organisation behandlar vissa elever orättvist utifrån diskrimineringsgrunderna.

Diskriminering kan ske *direkt*, exempelvis genom att en person på grund av ett funktionshinder inte får tillträde till skolan, eller *indirekt*, exempelvis genom att skolan inte tar hänsyn till de särskilda behoven som en funktionshindrad person kan ha för att kunna delta i skolarbetet.

Trakasserier

Trakasserier innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Kränkning

Kränkande behandling är ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker en elevs värdighet. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar kan utföras av och drabba såväl elever som personal. Kränkande behandling är en subjektiv bedömning. Det är inte handlingen i sig

som avgör om den är kränkande utan om en handling upplevs som kränkande av den som utsätts för den.

Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller som vid mobbning vara systematiska och återkommande. Kränkning är ett uttryck för makt och förtryck.

Kränkningar kan vara:

- Fysiska (t ex knuffar och slag)
- Verbala (t ex ovänligt bemötande, hånfulla skratt, gliringar, nedlåtande attityd, hot eller bli kallad för olika saker)
- Icke verbala (t ex suckar, blickar, miner)
- Psykosociala (t ex osynliggörande, utfrysning, ryktesspridning)
- Text och bildburna (t ex klotter, brev, e-post, sms, mms, sociala medier)
- Medvetna skador på personliga tillhörigheter

ÅTGÄRDER VID DISKRIMINERING, TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Var och en på skolan är skyldig att uppmärksamma, ingripa mot och till rektor anmäla alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Skolans utrednings- och åtgärdsskyldighet startar omedelbart när någon personal fått kännedom om att en elev känt sig kränkt.

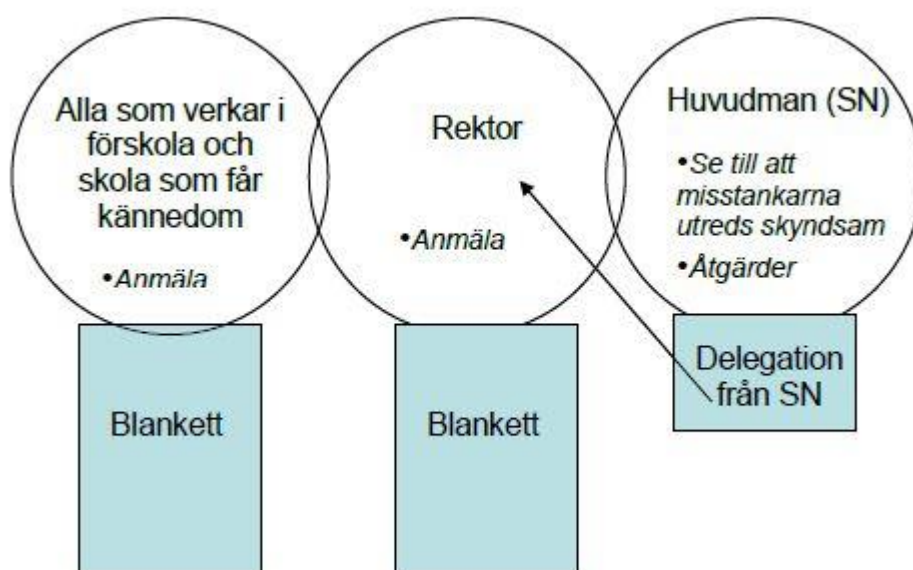
Om en elev uppmärksammar kränkningar bör den informera lärare, annan personal eller rektor. I ett akut skede bör elev tillkalla personal som kan hjälpa till att avvärja kränkningen.

Det ska alltid övervägas om anmälan till annan myndighet ska göras. Det kan handla om en anmälan till polis, socialtjänst eller arbetsmiljöverk.

Följande rutiner (1-10) ska följas när det gäller alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling inom Vuxenutbildningen i Härryda.

1. Den personal som får vetskap om att en elev utsatts för diskriminering, kränkning eller trakasserier ska omedelbart anmäla detta till, för eleven ansvarig, rektor. Om händelsen är akut ska rektor personligen kontaktas omedelbart. Om elevansvarig rektor inte går att nå, ska annan rektor kontaktas.
2. Blankett för anmälan till rektor ska användas. Den finns på Ida under Blanketter - UTK.
3. När rektor fått en anmälan ansvarar rektor för att anmäla händelsen till huvudman (Sociala myndighetsnämnden) via registrator. Detta görs på blankett som finns på Ida.
4. Registrator meddelar Sociala myndighetsnämnden och verksamhetschef.

5. Huvudmannen ser till att en utredning påbörjas skyndsamt.
6. Utredningen kan genomföras av rektor eller av annan personal tillsammans med rektor (se delegationsordningen för Sociala myndighetsnämnden).
7. Om den som kränkt en elev är personal, är det aktuell personals närmaste chef som ansvarar för att höra denne om händelsen.
8. Rektor ansvarar för att löpande underrätta huvudmannen.
9. Skäliga åtgärder sätts in efter beslut av rektor.
10. Åtgärderna dokumenteras och följs upp.

Förebyggande arbete

Orsaken till att kränkningar sker ligger inte hos den som kränks utan hos den som kränker. Därför måste fokus i det förebyggande arbetet flyttas *från* den som blir utsatt *till* den som utsätter.

Det är också viktigt att i det förebyggande arbetet tänka på att det inte bara är elever emellan som kränkningar kan förekomma. Det kan även hända att personal kränker elever, liksom att elever kränker personal¹.

Det förebyggande arbetet består både av teori, såsom undervisning om individens rättigheter och skyldigheter, och praktik, såsom upprätthållande av en arbetsmiljö präglad av välvilja, tolerans, öppenhet och ansvar. Personalen skall levandegöra skolans värdegrund på olika sätt.

Att utveckla tolerans för andras olikhet förutsätter exempelvis att man lär känna den som är olik en själv. I klartext kan det betyda att läraren själv organiserar

¹ Kränkningar riktade mot personal av elever berörs dock inte i denna plan eftersom lagen gäller barn och elever. Kränkningar mot personalen regleras i AFS 2015:4 om systematiskt arbetsmiljöarbete.

klassrumsarbetet och inte överlåter åt eleverna att välja vem de skall samarbeta med eller sitta bredvid.

Utfrysning börjar med att man slutar att kommunicera med en viss person. Det förebyggande arbetet går då ut på att se till så att öppenhet råder och att hjälpa eleverna att prata om meningsskiljaktigheter eller andra problem som kan påverka relationerna i gruppen.

Lärarna håller sig informerade om den psykosociala miljön genom att kontinuerligt ställa frågor om den i enskilda samtal med eleverna. Detta gäller i den mån det är möjligt med tanke på elever som läser i olika distansformer.

Läraren tar upp diskriminering till diskussion med utgångspunkt i de sju diskrimineringsgrunderna och diskussionen kopplas till förhållandena i skolan, exempelvis till rutiner som tillämpas eller material som används i undervisningen, i klassrummet och i skolans verksamhet som helhet.

Åtgärder när elev kränker elev

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling av annan elev är skyldig att anmäla detta till ansvarig rektor. All personal ska ingripa mot alla typer av kränkningar.

Enstaka kränkningar kan vara olyckshändelser, men ska enligt lagen påtalas. Den som systematiskt kränker en annan (mobbar) är en resursstark person med vilket menas att han eller hon har makt i någon form över sitt offer, såsom överlägsenhet och/eller verbal förmåga. För att mobbaren ska kunna fortsätta kränkningarna av sitt offer krävs också att omgivningen stödjer beteendet genom passivitet eller uppmuntran. Det kan bero på att de inte förstår vad som sker eller att de inte vågar eller vill ta den utsatta personen i försvar. Det är därför som ansvaret är personalens.

När elever kränker i klassrummet tar läraren i ord omgående avstånd från kränkningen. Den som ska ingripa mot kränkningar rekommenderas att använda så kallade jag-budskap. Det minimerar risken för att man skall råka kränka själv när man uttalar sig. Den som tillrättavisas känner sig ofta generad över att behöva bli tillrättavisd och kan ibland tycka sig ha blivit kränkt. Det är emellertid *inte* att kränka när man direkt till en person uttalar sig om vad han eller hon *gör* och beskriver hur detta påverkar en själv.

Exempel: - X, jag ser att du skrattar när Y läser och eftersom jag tycker att det är sårande när någon skrattar på det viset vill jag att du låter bli.

När man använder jag-budskap för att protestera mot en kränkning utgår man från sig själv: man inleder med ordet ”Jag” varefter man beskriver vad *man själv* ser och hör samt talar om vad man känner, tycker och vill med anledning av det man har bevittnat. För att inte förvärpa kränkningen är det viktigt att ingripandet sker med tydlighet och auktoritet och utan att man blandar in den som kränkningen har riktat sig till.

En kränkning som sker inför publik skall påtalas inför samma publik. I annat fall finns risken att åskådarna tror att kränkningen sanktioneras av personalen. Ingripanden har även pedagogisk effekt genom att de inspirerar och stödjer andra till att reagera mot kränkningar och skapar en press på den respektlöse att uppföra sig bättre.

När det uppstår en konflikt är lärarens roll att underlätta resultatet i konfliktarbetet, inte att framlägga en klar lösning. Skicklig konflikthantering innebär att man lär av det som inträffat och vidtar åtgärder för att lösa de underliggande problemen som gjorde konflikten möjlig. Lösningar skapas genom förståelse av de fundament som är involverade i konflikten för båda parter.

Om en elev informerar läraren om att hen blivit utsatt för kränkande behandling från en annan elev/elever tar läraren snarast upp problemet med den som kränker i ett enskilt samtal. Av samtalet ska framgå att kränkningarna omedelbart måste upphöra och att läraren kommer att kontrollera att så sker genom att fråga om det i enskilda samtal.

Vid alla kränkningar ska personalen dokumentera och informera ansvarig rektor. Rektor anmäler till huvudmannen och en utredning om de uppgivna kränkningarna genomförs skyndsamt och eventuella åtgärder vidtas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Åtgärder när personal kränker elev

Så snart någon får kännedom om att personal kränker elev informeras ansvarig rektor. Rektor ansvarar för att dokumentation sker i ärendet och att ärendet anmäls till huvudmannen. En utredning om de uppgivna kränkningarna genomförs skyndsamt. Rektor kontaktar snarast eleven för ett samtal. Rektor kontaktar snarast berörd personal för ett samtal. Rektor håller kontinuerlig kontakt med utsatt elev och personal tills utvärdering visar att kränkningar upphört.

GENOMFÖRT VÄRDEGRUNDSARBETE/FÖREBYGGANDE ARBETE UNDER LÄSÅR 2016/2017

Det åligger varje arbetslag att hitta former för hur likabehandlingsplanen och arbetet mot diskriminering och kränkande behandling ska ske. Skolan understödjer en elevkår som bygger på ideellt engagemang. Aktivitetsnivån varierar därmed mellan terminerna även om skolan försöker lyfta fram Elevkårens arbete som viktigt och arbetar för att engagera nya elever vid exempelvis nystarter. Under läsåret 2014/2015 fanns inte intresset bland de studerande att fortsätta Elevkårens arbete varför verksamheten avvecklades under våren 2015. Den har senare inte kunnat återuppstå trots försök att få elever intresserade. Mer om hur vi hanterat detta senare (Elevdemokratidag). Skolan har också haft en värdegrundsgrupp och en kvalitetsgrupp vars syfte är att hålla likabehandlingsplanen levande och aktuell. Dessa har under läsåret varit vilande då flera av deltagarna haft andra uppgifter. En förenklad version av likabehandlingsplanen har tagits fram av sfi-lärlärolaget för att öka förståelsen hos elever som upplevt den fulla versionen som svår att förstå. Båda versionerna

ligger lättåtkomligt för eleverna på vår lärplattform Fronter samt på hemsidan. Lärarna uppmanas också att arbeta aktivt med likabehandlingsplanen i undervisningen.

Under höstterminen hade vi en fortbildningsdag för alla lärare om ämnesdidaktik vid andraspråksinläring då denna grupp elever under de senaste åren blivit alltmer omfattande och ställer större krav på didaktiskt tänkande från lärarnas sida. Frågor om arbetsmiljö tas dessutom alltid upp på verksamhetsrådet och på arbetsplatskonferenser.

Inom utbildning i svenska för invandrare (sfi) är frågor kring religion och religionsutövning ständigt aktuella, på samma sätt som diskussionen kring likabehandling är en naturlig del av Särskild utbildning för vuxna (Särvux).

Enkät riktad till alla elever

Skolan ska årligen genomföra en kartläggning av hur situationen ser ut gällande diskriminering och likabehandling. Kartläggningen sker genom enkät som riktas till eleverna på Vuxenutbildningen i Härryda. Enkäten omarbetades under läsåret 2015/2016 och användes för första gången i sin nya form våren 2016. Omarbetningen skedde då vi upplevde att den gamla enkäten var alltför omfattande, samt att vissa frågor inte var tillräckligt tydligt ställda för att vi skulle få användbara svar. Den nya enkäten genomfördes för andra gången under maj månad 2017. I enkäten finns frågor om likabehandlingsplanen och dess innehåll. Svaren består av en blandning mellan ja- och nejfrågor, graderade svarsalternativ och fritextfält. Under läsåret koncentrerade vi enkäten till elever på grundläggande och gymnasial nivå, inklusive yrkesvux, då vi ansåg att djupintervjuer var ett lämpligare verktyg för att få information från elever på utbildning i svenska för invandrare samt särvux.

Vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå

Elever på grundläggande och gymnasial nivå, inklusive yrkesvux, fick enkäten via mail (förra årets siffra, där så är tillämpligt, inom parentes). 275 (293) elever fick enkäten, 5 (5) elever gick inte att få tag på och 137 (170) elever besvarade enkäten. Andelen som svarade var 51 (59) procent av eleverna. Detta får anses vara godtagbart, då vi vet av tidigare erfarenhet att det är svårt att få en högre svarsfrekvens, trots flertalet påminnelser.

60 (66) procent kände till att det finns en likabehandlingsplan. Den tidigare frågan om eleven kände till innehållet i likabehandlingsplanen har utgått i den nya enkäten då vi anser att vi fått ett korrektare svar via djupintervjuerna tidigare år. Endast cirka en tredjedel säger sig känna till innehållet, men då vi ställer specifika frågor visar det sig att eleverna vet vad de ska göra om någon exempelvis blir illa behandlad.

Den tidigare frågan om vad eleverna tycker om stämningen mellan eleverna respektive mellan lärare och elev har i den nya enkäten bytts ut mot "Hur upplever

du bemötandet från de andra eleverna i dina kurser?” respektive ”Hur upplever du dina lärares bemötande?”. Resultatet hamnade här snarlikt förra årets med ett medel på 3,5 (3,4) på bemötandet från andra elever och 3,5 (3,5) på frågan om bemötande från lärarna, på en skala mellan 1- 4 (dålig, mindre bra, bra, mycket bra).

På frågan ”Har du någon gång känt dig illa behandlad/mobbad?” svarade 93 (97) procent nej och sju (tre) procent ja. De som svarat ja (nio (fem) elever) fick även besvara även en följdfråga om vem som betedde sig illa/mobbade. Fyra (två) svarade att det var en annan elev, fem (en) att det var en lärare och ingen (två stycken) att det var annan personal. Även om en klar majoritet av eleverna aldrig har känt sig illa behandlade eller mobbade har antalet som uppger att de blivit det ökat sedan förra året det är hela nio stycken som svarat ja på frågan. Detta är något som måste tas på allvar och arbetas vidare med.

De elever som känt sig illa behandlade/mobbade, eller som känt till att någon annan elev blivit det, fick också möjlighet att berätta vad som hände i ett fritextfält. Här är det fyra (fyra) elever som lämnat kommentarer, varav tre gäller händelser då en lärare behandlat en elev illa och en inte går att klassificera. Eleverna berättar dels om en händelse där en lärare sagt åt en annan elev att han inte kan bli bussförare, dels om en händelse då en lärare uttryckt rädsla för en elev med burka och slutligen om en elev som känt sig kränkt av läraren på grund av sin dyslexi.

Tre (fyra) elever har kontaktat någon annan då de känt sig illa behandlade. Av dessa har en (två) kontaktat lärare i kursen, en (en) har kontaktat annan lärare och en (en) har kontaktat rektor eller verksamhetschef.

Särskild utbildning för vuxna (särvox)

Ingen enkät genomfördes särvox under läsåret 2016/2017. Istället användes djupintervjuer samt en riktad gemensam utvärdering som verktyg att nå eleverna.

Utbildning i svenska för invandrare (sfi)

Ingen enkät genomfördes på utbildning i svenska för invandrare under läsåret 2016/2017. Istället användes djupintervjuer som verktyg att nå eleverna.

Djupintervjuer

Djupintervjuer gjordes med skolformerna sfi, särvox, grundläggande vuxenutbildning, omvårdnadsutbildningen och gymnasial vuxenutbildning. Skolledningen tog på måfå fram ett antal personer att delta och sedan togs kontakt antingen via telefon eller via undervisande lärare för att förklara syfte och målsättning. De flesta av de utplockade gick med på att delta (frivilligt) men det var några som aldrig dök upp vid det aktuella intervjutillfället.

Samtliga intervjuer ägde rum vid ett gruppbord och rektor och verksamhetschef deltog från skolledningen.

Ett särskilt intervjuunderlag som tagits fram tidigare år användes, då vi på det sättet vill kunna se om svaren varierar då frågorna är lika. Detta underlag planeras att användas även framöver.

Vuxenutbildning på grundläggande nivå

Djupintervjun hölls med fyra elever på grundläggande nivå varav alla fyra har läst tidigare på skolan. Samtliga elever var i stort sett nöjda med skolan och sina kontakter med expedition och studie- och yrkesvägledare. En av eleverna hade varit i kontakt med skolledningen då hen känt sig illa behandlad. Den situationen har löst sig och nu känns det bra. Övriga känner till att man kan komma till skolledningen om man känner sig illa behandlad.

Eleverna ansåg att de lärde sig mycket i samtliga sina kurser och var nöjda med utbildningen. Alla fyra ansåg att de haft inflytande på hur kurserna planerats och de tyckte sig alla kunna påverka arbetssättet i kurserna. Lärarna fick beröm för att de försöker underlätta genom att hitta olika sätt att lära ut samt att de lyssnar och har förståelse för elevernas önskemål.

De flesta kände till att det fanns en likabehandlingsplan eftersom läraren delat ut och gått igenom tidigare termin. Samtliga kände dock till innehållet i planen och visste vart de skulle vända sig om något inträffade.

Vad gäller stämningen mellan eleverna upplevde man att alla var snälla mot varandra men att det nog förekom grupperingar i klasserna.

Stämningen mellan lärare och elever upplevdes som mycket positiv. De intervjuade tycker att alla lärare är bra och att även skolan i stort är mycket bra. Man känner trygghet i alla lärare och tycker att lärarna är stränga men bra.

Man upplevde ett gott klimat på skolan och alla känner sig välkomna och trygga. Ett förslag till förbättring är att utöka tiden för SYV då alla elever inte får tid. Ett problem är att kaffemaskinen inte alltid fungerar och att alla inte städar efter sig i elevköket. Man vill också att det ska finnas handsprit i elevköket.

En av eleverna har upplevt att hen utsatts för kränkande behandling men tyckte sig ha fått god hjälp. En annan av de intervjuade har sett/hört en lärare bete sig illa mot en annan elev men har inte anmält det. Man upplever ändå att man kan säga sin åsikt och att skolan kan hjälpa till om man har ett problem. Det inflytande man har räcker och eleverna upplever att de har det ”jättebra” nu.

Vuxenutbildning på gymnasial nivå

Till djupintervjun på gymnasial nivå var fyra (fem) elever inbjudna varav endast en kom. Övriga hade glömt bort alternativt omprioriterat varför intervjuunderlaget denna gång var väldigt litet. Den elev som dök upp hade varken varit i kontakt med expeditionen eller skolledningen, däremot med studie- och yrkesvägledare

vilket hade fungerat alldeles utmärkt. Hen var nöjd med både resultatet och bemötandet.

Kurserna ansågs fungera väldigt bra generellt. Ett problem är att det är få som kommer på lektionstillfällena vilket gör det osäkert och ingen bra dynamik. Lärarna anses ändå göra en bra utbildning trots det bristande intresset från de inskrivna eleverna. I Psykologi 1 är cirka 20 personer inskrivna (samläses med VO, förf anm) vilket ger en större dynamik än i övriga grupper.

Eleverna har kunnat påverka både planering och arbetssätt i kurserna, där det har varit tillämpligt. Lärarna upplevs som inlyssnande och med respekt för elevernas åsikter även om dessa naturligtvis inte alltid kan genomföras.

Likabehandlingsplanen gicks igenom på introduktionen och även om eleven inte kan säga exakt vart man ska vända sig om det händer något vet man åtminstone hur man ska ta reda på det.

Stämningen mellan eleverna upplevs som bra, både i den stora och de små grupperna, och även stämningen mellan elever och lärare fungerar bra. Eleverna kan vara med i planeringen och de kan vara öppna. ”Det märks att det är vuxna människor som studerar”.

Generellt upplevs klimatet på skolan som bra. Är sällan i caféet men tycker ändå det verkar fungera bra. Folk är trevliga och tycker det verkar som om alla trivs. Man känner sig sedd.

Eleven har inte upplevt att någon blivit utsatt för kränkande behandling och tycker att eleverna har inflytande på skolan – vilket denna intervju är ett exempel på. Eleven vet inte riktigt hur elevernas inflytande på skolan skulle kunna förbättras utan tycker att allt verkar så positivt att det inte finns några konkreta förslag.

Yrkesvuxenutbildning inom vård och omsorg

Djupintervju hölls med fyra elever på gymnasienivå. Någon har varit i kontakt med expeditionen och tyckte sig ha fått jättebra information och god hjälp. Flera av de intervjuade hade varit i kontakt med studie- och yrkesvägledare innan utbildningens start för att få råd om kurser och CSN men vet inte riktigt hur man gör för att få tid hos SYV nu när man redan studerar. Meningen var att SYV skulle komma in i utbildningen under kursens gång för enskilda samtal men det har ännu inte hänt. Ingen hade varit i kontakt med skolledningen och visste inte heller i vilket syfte man skulle kontakta skolledningen.

Utbildningen upplevdes som bred och användbar men samtidigt enkel. Eleverna rekommenderar sina kompisar att söka till utbildningen då den är mycket allmänbildande och bra att ha med sig i bagaget även för den som redan jobbar inom till exempel äldreomsorgen. En sak eleverna upplevde var att introduktionen till kurserna var långa med genomgång av kursplaner etc.

Eleverna har inte upplevt att de kunnat påverka planeringen av kurserna så mycket men de har heller inte försökt. Lärarna har presenterat kursplanerna och eleverna har tyckt att det fungerar bra. De har däremot kunna påverka arbetssättet i

kurserna och upplever att vissa lärare är mer tillmötesgående än andra. Samtliga upplevs dock som flexibla och lyssnar och förändrar enligt elevernas önskemål så gott de kan. Eleverna tycker att det kanske hade underlättat om lärarna kunde samplanera lite bättre. Nu har vissa veckor varit lugna medan andra varit mycket hektiska.

Alla kände till att det fanns en likabehandlingsplan då den togs upp i början av terminen och alla fick varsitt exemplar. Vad gäller innehållet var de inte helt säkra på vad som stod i den men alla hade klart för sig hur gången såg ut om man upplevde en kränkning.

Stämningen mellan eleverna är bra och alla är snälla mot varandra även om man inte alltid har så mycket kontakt mellan de olika grupperingarna. Det är dock inga stora problem. En bra sak man gjort i klassen är att man har satt upp förhållningsregler för hur man ska bete sig i klassen och mot varandra.

Även stämningen mellan elever och lärare upplevs som god. Känner dock till att det finns klasskamrater som råkat ut för saker som inte varit bra. Det har dock alltid varit respektfullt även om man inte alltid varit överens. Eleverna upplever ibland att lärarna är lite otåliga, framför allt på grund av att utbildningen är ganska komprimerad.

Klimatet på skolan upplevs som väldigt välkomnande. Miljöerna är fräscha och de är tacksamma för städerskans arbete. Det är roligt att det finns så många olika elever även om man inte alltid har så mycket kontakt med dem. Ibland kan utrymmena kännas lite för trånga men oftast fungerar det jättebra. Tråkigt att vissa elever står i entrén och röker.

Ingen elev känner till att det förekommit någon kränkande behandling. Man känner inte riktigt till att eleverna ska ha inflytande på skolan men man känner inte heller att man har haft anledning att ha det. På en direkt fråga lyftes att skrivarna på övre plan fungerat dåligt.

På frågan hur elevernas inflytande på skola och undervisning skulle kunna förbättras lyfter man att lärarna ibland skjuter synpunkter ifrån sig till skolledningen och att skolledningen inte alltid kan göra något åt det. Hade varit bra att ha ett elevråd igen men det är svårt att få till det.

Särskild utbildning för vuxna (Särvux)

Djupintervjun hölls med fem elever på både grundläggande och gymnasial nivå. Ingen av dem hade haft någon kontakt med expeditionen med studie- och yrkesvägledare hade varit och träffat dem. Det hade fungerat bra och de hade pratat om vilka kurser de skulle läsa. De har inte haft mycket kontakt med skolledningen men skolledningen är ibland i särvux lokaler.

Man upplever utbildningen som trevlig och tycker det är bra att läsa och lära sig. Det är även bra med relationer och att träffa nya vänner. Även läraren är bra.

Vad gäller inflytandet över hur kurserna planerats tycker de att detta har fungerat väl, läraren väljer ämne och så väljer eleverna hur man vill jobba med det och vad i böckerna man ska jobba med. Läraren lyssnar på eleverna och förstår deras önskemål.

Samtliga elever känner till att det finns en likabehandlingsplan och vet att den går ut på att alla ska bli likvärdigt behandlade. De vet hur de ska agera om de upplever att något är fel.

Stämningen både mellan elever och mellan elever och lärare beskrivs som jättebra. Även klimatet på skolan beskrivs som bra och alla är snälla. Ingen känner till att någon skulle ha utsatts för kränkande behandling.

Några av eleverna vet att de ska ha inflytande på skolan. De har inte så mycket åsikter om detta utan vet vem de kan vända sig till om de har några specifika önskemål. Hur inflytandet skulle kunna förbättras har de inga direkta synpunkter på då de upplever sig som väldigt nöjda och inte har något att tillägga.

Utbildning i svenska för invandrare (sfi)

Djupintervjun hölls med sex elever, varav samtliga läst tidigare och befinner sig på de högre nivåerna av sfi. Ingen av dem hade varit i direkt kontakt med expeditionen men någon hade ringt och det hade fungerat. Samtliga hade kontaktat inskrivningen direkt då de kom till skolan.

Ett par av eleverna hade haft kontakt med studie- och yrkesvägledare vilket hade fungerat mycket bra. De hade fått hjälp och hon var mycket snäll. En av eleverna förstod inte hur systemet fungerar med tidsbokningen. Två andra hade fått hjälp med tidsbokningen och med CSN. Ingen av eleverna hade varit i kontakt med skolledningen och visste inte varför de skulle behöva prata med skolledningen.

Samtliga elever upplevde att skolan fungerar mycket bra och att de lär sig mycket. De har inte känt något behov av att ändra i kurserna men känner att alla lärare lyssnar och de vågar säga till om de vill ändra något.

Några elever hade fått likabehandlingsplanen och fått den förklarad för sig medan andra inte kände till den. De som fått den förklarad visste vart de skulle vända sig om behov uppstod.

Stämningen mellan eleverna upplevs som god och man tycker att de allra flesta är snälla. Man känner inte till att någon blivit illa behandlad. Även stämningen mellan lärare och elever är bra men ibland när det är prov kan det vara lite stressigt och man kanske inte får göra proven.

Alla tycker att det är roligt att komma till skolan och känner sig välkomna. Man vill verkligen komma hit och lära sig saker. Man känner till att eleverna ska ha inflytande på skolan och man får oftast hjälp om det är något. Vill man ändra på något kan man prata med sin lärare. Man har inga förslag på hur inflytandet skulle kunna förbättras då man inte saknar något utan tycker att allt är bra. Alla lärare är jättebra och jättesnälla!

Några elever på lägre nivåer tycker att det är svårt och att de har blivit uppflyttade för fort i nivå. De upplever att eleverna i samma klass är på olika nivåer.

Elevdemokratiträff

Den elevdemokratiska träffen ska ske vid ett tillfälle under våren och är att betrakta som en ersättning för den nu avsomnade elevkårens roll som länk mellan elever och skolledning och därmed inte beroende av elevernas aktivitet för att skolledningen ska kunna få information och kontakt med eleverna på skolan.

Ingen elevdemokratiträff hölls med eleverna under våren på grund av tidsbrist. Detta gör elevdemokratiträffen ytterligt prioriterat till nästa gång. Samtidigt har vi under de gångna åren kunnat se att elevdemokratiträffen haft en något begränsad betydelse då de elever som varit där främst kommit för att de varit ”ditkommenderade” och storgruppsformen kanske haft en hämmande inverkan på den enskilde så att det inte alltid framkommit förslag till förbättringar eller ens synpunkter på skolan. Vi kommer att fortsätta med elevdemokratiträffarna men samtidigt ha med oss att djupintervjuer kombinerat med enkäter kanske är det främsta redskapet för att nå elevernas tankar och idéer.

Slutsatser av kartläggningen

Detta är femte året som vi gör en grundligare kartläggning genom enkät vad gäller förhållandena i vår verksamhet och andra gången med den omarbetade enkäten. Det är också fjärde året vi genomför djupintervjuer utifrån enkäterna och enkätsvaren. Eleverna är fortsatt till största delen nöjda med skolan och undervisningen och stämningen mellan elever på skolan samt mellan lärare och elever är fortsatt god. Denna bild framkommer såväl i enkäten som vid djupintervjuer. De två incidenter, en mellan elev/personal och en mellan elev/elev, som kommit till skolledningens kännedom har hanterats i enlighet med riktlinjerna och i båda fallen har den som upplevt sig kränkt vid senare uppföljning uttalat att kränkningarna upphört.

Svarsfrekvensen på enkäterna för vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå har sjunkit något sedan föregående år men är fortfarande högre än innan vi reviderade enkäten. Svaren inkom också relativt snabbt. Det var lika stor uppslutning på djupintervjuerna inom samtliga skolformer utom gymnasial vuxenutbildning.

Djupintervjuerna fick även detta år ersätta enkäterna inom skolformerna särskild utbildning för vuxna samt utbildning i svenska för invandrare då dessa enkäter tidigare inte gett entydiga svar och upplevts som svåra av de studerande. Vi upplever att den nya enkäten är enklare att svara på då den inte är lika omfattande. De svar vi har fått har varit mer relevanta och vi har en ganska omfattande svarsfrekvens trots att inte lika många påminnelser gått ut till eleverna.

Av svaren i studerandeenkäten kan man se att cirka 60 procent av eleverna på grundläggande och gymnasial nivå känner till att det finns en likabehandlingsplan. Detta är en nedgång från tidigare år men ändå glädjande då vi tidigare haft ett enormt fokus på Likabehandlingsplanen och det i år varit mer av business as usual. Och även om eleverna vid en första fråga inte säger sig känna till innehållet i likabehandlingsplanen framkommer ändå under djupintervjuerna att i stort sett samtliga elever visste vad innehållet i planen består i och vilka konkreta åtgärder man ska tillgå som elev. En tanke är att man kanske inte alltid kopplar ihop innehållet med själva planen. Här är djupintervjuerna ett bra redskap att se vilken kunskap som ändå finns runt dessa frågor.

Samtliga anställda på skolan måste under läsåret 2017/2018 fortsätta att gå igenom innehållet tillsammans med eleverna. Sfi-lärlärolaget har tagit fram en förkortad och förenklad version av planen som kan användas på ett lättare sätt i undervisningen. Likabehandlingsplanen finns också tillgänglig på vår lärplattform Fronter och på hemsidan. Under uppstarten hösten 2017 tar vi åter ett grepp runt likabehandlingsplanen och hur den kan implementeras i samtliga verksamheter.

Stämningen mellan elever och mellan elever och lärare är till största delen mycket bra eller bra i alla fyra skolformer. Detta är ett resultat vi kan vara stolta över.

En klar majoritet av eleverna har aldrig blivit illa behandlade eller mobbade, det tyder på att vi lyckats väl med värdegrundsarbetet. Trots det är det 7 (3) procent av eleverna som någon gång blivit det. Omräknat till antal elever rör det sig om sammanlagt nio (fem) elever på skolan. Det handlar om kränkningar från andra elever och från lärare. Det är ledsamt att någon enda elev ska känna sig kränkt i skolan och vi ser att siffrorna försämrats från föregående år. Anledningen är inte helt klar då vi inte fått några direkta indikationer på vad som ligger till grund för detta. De två ärenden som kommit till skolledningens kännedom har hanterats utifrån de givna riktlinjerna och åtgärder har satts in som vid uppföljning visat sig haft effekt. Vad övriga ärenden består i är svårt att säga. Det är alltså mycket viktigt att vi fortsätter värdegrundsarbetet även kommande läsår.

Under den vidare implementeringen av likabehandlingsplanen kommer extra vikt läggas vid kränkande behandling. De elever som upplever sig drabbade har inte alltid kontaktat skolledningen eller någon lärare och detta måste bli bättre. Frågan kommer att lyftas till samtlig personal på uppstartsdagarna hösten 2017.

Att personal kränker elever är extra allvarligt då elever befinner sig i en beroendeställning till personalen. Vi har alltså inte nått våra mål:

- Att Vuxenutbildningen i Härryda är fritt från kränkningar och diskriminering
- Att varje individ skall känna sig trygg, respekterad och uppmärksam i skolan
- Att alla elever och all personal har god kännedom om värdegrundsfrågor och arbetar aktivt efter likabehandlingsplanen

PLANERAT VÄRDEGRUNDSARBETE/FÖREBYGGANDE ARBETE UNDER LÄSÅR 2017/2018

Värdegrundsgrupp

Då både värdegrundsgruppen och kvalitetsgruppen på skolan varit vilande under året känns det viktigt att ett samlat grepp tas om att få till stånd en grupp med representanter från olika håll som arbetar med dessa frågor. Skolledningen har ett särskilt ansvar för att implementera likabehandlingsplanen i verksamheten. Eftersom kartläggningen visar att många elever inte tror sig känna till innehållet i likabehandlingsplanen kommer samtliga lärare att uppmanas att fortsätta låta likabehandlingsplanen få en naturlig del i undervisningen med målet att samtliga elever ska känna till både att den finns och vad den innehåller.

Det är skolans förhoppning att elevkåren återuppstår under hösten och att den har representanter med i denna kvalitetsgrupp. Eleverna bidrar med nya perspektiv till gruppen. Det ordinarie elevkårsarbetet är också i högsta grad förebyggande, deras expedition ligger centralt placerad på skolan och många elever har under åren besökt elevkåren. Genom detta har skolan fått fortlöpande information om vad som fungerar bra eller mindre bra i verksamheten. Förutom att elevkåren bör delta i kvalitetsgruppen bör elevkåren träffa skolledningen några gånger per termin. Dessa möten kan också fungera som tillfälle att fånga upp eventuella problem rörande värdegrundsfrågor.

Lärarträffar med skolledning i varje skolform genomförs löpande under året. För de elever någon lärare oroar sig för/elever med hög frånvaro utses en person som tar kontakt med eleven för att förbygga avhopp och få stöd i sina studier. Ett mål är att ingen elev ska känna sig bortglömd. Arbetet kommer att intensifieras under hösten 2017.

Likabehandlingsplanen och personalen

Under uppstarten hösten 2017 kommer återigen en genomgång av likabehandlingsplanen att genomföras. Frågorna om som särskilt kommer lyftas är:

1. Hur ska likabehandlingsplanen implementeras i alla verksamheter och informationen nå alla elever?
2. Hur ska vi arbeta vidare med kränkande särbehandling?
3. Hur får vi elever som upplever kränkande särbehandling att kontakta lärare eller skolledning?
4. Vad gör vi för att få tillbaka elever i studier efter lång frånvaro/inaktivitet?

I och med studerandeenkäten våren 2018 kan vi följa upp det arbete som planeras under hösten och se om resultatet har förbättras.

Utbildning personal

Eftersom kartläggningen läsåret 2016-2017 visar att det finns vissa problem med kränkningar, både mellan elever och mellan personal och elever, krävs aktiva åtgärder för att förebygga förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. När personal kränker elever är det extra allvarligt eftersom elever befinner sig i en beroendeställning gentemot personalen. Detta har lyfts med berörd personal men diskussionerna fortgår i hela personalgruppen runt hur fenomenet ska minimeras. Vi har under föregående två läsår satsat hårt på fortbildning inom just värdegrundsarbete och har därför andra området som ska belysas under det kommande läsårets fortbildningar men diskussionen lyfts vid varje uppstart samt ofta spontant under året.

Vid uppstartstillfället hösten 2016 med resultatanalys och den efterföljande diskussionen runt prioriterade utvecklingsområden framkom att två områden kändes viktigare än andra att fördjupa sig i. Det var dels ämnesdidaktik för andraspråksinlärare då alltför av våra sfi-elever fortsätter genom systemet och läser gruv- och gymnasiekurser som inte direkt anpassats för andraspråks elever, dels läsförståelsens betydelse och vikten av att känna till olika lässtrategier.

Under hösten hade vi en heldag runt ämnesdidaktik för andraspråksinlärare med föreläsning på förmiddagen och workshop på eftermiddagen. Denna dag var mycket uppskattad. Vi har också haft inspel på våra arbetslagsträffar från vår specialpedagog där hon översiktligt redogjort för olika lässtrategier, inspel som varit uppskattade och lett till att vi under hösten kommer att ha ett längre fortbildningspass med fördjupning inom området. Andra områden som lyfts är övriga pedagogiska utmaningar som distansundervisning och sommarkurser. Vi kommer under hösten att göra en utvärdering av sommarkurserna och se vilka erfarenheter vi har av pedagogiken.

Under hösten 2017 kommer vi återigen ha en heldagsfortbildning, möjligen tillsammans med Mölndal, runt den ändrade elevsammansättningen vi ser på vuxenutbildningen med allt fler andraspråkstalare på alla nivåer. Vi tror att kunskap inom detta område blir allt viktigare i framtiden och vi måste kunna bemöta denna grupp på ett professionellt sätt.

Kartläggning

Vi planerar fortsätta att använda den omarbetade enkäten som metod för att kartlägga samt förhoppningsvis i framtiden återigen kunna använda Elevkåren som kanal mellan elever och skolledning. Utöver detta, och som ett komplement till Elevkårens arbete, kommer vi att fortsätta med skolformsvisa djupintervjuer samt Elevdemokratiträff. All personal arbetar aktivt för att se till att samtliga

elever inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning känner till förekomsten av likabehandlingsplanen samt dess innehåll.

